

WAAR NAARTOE MET HET ECOLOGIEDEBAT?

JAN ACKENHAUSEN

Het waren drukke maanden voor het ecologiedebat in de podiumkunsten. Het Kaaitheater pakte uit met een vervolg op de eerste Slow Boat conferentie, gevolgd door een colloquium over mobiliteit (zie verslag After The Car in dit nummer), en het vierde Burning Ice festival. In Nederland lanceerde de VPT voor de eerste maal een studie en symposium over duurzaamheid in de podiumsector. En het kabinet van Vlaams minister Schauvliege is begonnen met consultaties voor het werkgroep ecocultuur om tot concrete aanbevelingen ter vergroening van het cultuurbeleid te komen.

De vraag die na al deze conferenties, festivals en gesprekken blijft nazinderen is dan ook: waar naartoe met het ecologiedebat? De signalen die vanuit de politieke wereld komen zijn een stap in de goede richting. Maar zal de sector echt opgezet zijn met wat minister Schauvliege momenteel aan het bedenken is? Met een kleine knipoog naar het fiasco van de geluidsnormen lijkt het me dan ook niet onzinnig om deze denkoefening ook vanuit de sector verder te zetten. Waar willen we naartoe met het ecologiedebat?

Een eerste voorzichtige aanzet hiertoe werd gegeven op de Slow Boat conferentie in het Kaaitheater. Op initiatief van Guy Gypens zaten de belangrijkste spelers uit de professionele kunstensector rond de tafel om samen met Sian Alexander van Julie's Bicycle te polsen naar de mogelijkheden om gezamenlijk tot een structurele aanpak van de ecologieproblemen te komen. De wil is er wel, het draagvlak veel minder. Met een aantal ecologieprojecten versnipperd over de verschillende kunstdisciplines is een structureel antwoord op de essentie van de ecologieproblematiek wel erg veraf.

Een omgekeerde wereld

Het is duidelijk dat een structurele aanpak van de ecologische vraagstukken van de podiumsector meer dan enkel een aantal sporadische projecten en eco-coaching programma's nodig heeft. Er is een essentiële modal shift nodig, een structurele wijziging van onze attitudes en werkmethoden. Het belang van zo'n verandering bleek ook uit een gesprek met Mirjam Grote Gansey tijdens het VPT symposium 'Duurzaamheid on Stage'. Daarin stelde de scenografe dat het eigenlijk niet belangrijk is of iets ecologisch is, het moet gewoon werken. Volgens haar is het niet aan ontwerpers en kunstenaars om naar ecologische alternatieven op zoek te gaan, dan wel aan de leveranciers en producenten om duurzame materialen aan te bieden. De bal werd meteen weer teruggedaast door de producenten: als niemand naar duurzame producten vraagt, zullen zij er ook geen ontwikkelen. Of wat was er eerst: de kip of het ei... Het argument dat de creatieve sector toch bij uitstek nieuwsgierigheid naar nieuwe materialen en innovatie moet koesteren wordt met een dergelijk houding meteen van tafel geveegd.

Er is dus nood aan positieve stimulansen om onze houding ten opzichte van duurzaamheid te veranderen, en om het duurzaam denken in te bedden in de bestaande werkmethodes van ontwerpers, kunstenaars en producenten. De vraag is echter of dit ook het opzet van het kabinet Schauvliege is, en hoe zij dit dan zouden waarmaken. Projectsubsidies voor "duurzame" projecten hebben op dat vlak alvast hun doel gemist. Eens even duurzaam doen verandert structureel niets aan de attitudes en werkmethodes van de podiumsector. Positieve stimulansen moeten een bewustwordingsproces in gang zetten, dat duurzaam – of verantwoordelijk – werken niet beloont, of tot exclusiviteit verheft, maar er net een gewoonte van maakt.

Ecologie zou bijvoorbeeld op dezelfde manier benaderd kunnen worden als veiligheid: het moet een vanzelfsprekendheid worden. Net zoals er van iedereen verwacht wordt dat er veilig gewerkt wordt, zou men ook

van iedereen kunnen verwachten duurzaam te werken. Daar kunnen dan bijvoorbeeld ook concrete financiële en wettelijke stimulansen tegenover geplaatst worden.

In de plaats van sporadische projecten te steunen, zouden we kunnen overwegen om maatregelen te nemen die de gehele gesubsidieerde sector aansporen om anders te werken. Reisvergoedingen zouden bijvoorbeeld rekening kunnen houden met de duurzaamheid van vervoersmiddelen, in de plaats van enkel met de prijs. Zo zouden reizen ook terugbetaald kunnen worden wanneer zij niet noodzakelijk de goedkoopste, maar wel de meest duurzame optie zijn. Of misschien kan een vast percentage van structurele en projectsubsidies worden voorbehouden voor het dragen van de meerkost van duurzame materialen en investeringen. Ecologische risico's zouden kunnen worden geïnventariseerd, net als de gezondheids- en veiligheidsrisico's. Er kan een kenniscentrum worden opgericht, in samenwerking met universiteiten en onderzoekers, om informatie omtrent duurzaamheid te centraliseren, waarbij de onderzoekers ook materiaal- en andere informatie regelmatig kunnen bijwerken.

Een horizontale aanpak

Wat we moeten vermijden is dat de politiek de sector vóór is met regelgevingen en het opleggen van normen en werkmethoden. Als wij een voorsprong willen behouden, dan is het hoog tijd voor een horizontale aanpak, met zowel de professionele als de amateur- en commerciële kunstensector. Daarbij moet het zwaartepunt gelegd worden op het uitwisselen van good practices, kennis, en informatie over werkmethodes, materialen en recyclage, in een brede samenwerking met de producenten, onderzoekers, en kenniscentra.

Ook het onderwijs heeft een niet te miskennen verantwoordelijkheid in het ecologiedebat van de podiumkunsten. Uit een informele rondvraag bij de Vlaamse podiumtechnische en scenografieopleidingen in het secundair, hoger en volwassenenonderwijs, blijkt alvast dat duurzame materialen en werkmethoden in geen enkele cursus aan bod komt. Toch zijn het net die opleidingen waar onze sector op berust, want zij leveren de technici, producenten en ontwerpers van morgen.

De meest verfrissende ideeën komen dezer dagen alvast uit Canada. Daar is de York University in Toronto gestart met het uitbouwen van een masteropleiding Duurzaam Ontwerp voor de Podiumkunsten (MFA Ecological Design for the Performing Art), en een bijhorend platform voor tips rond ecologische theaterproducties.

Deze tekst is een bijdrage van het project REcoEP, een initiatief van het Kenniscentrum Podiumtechnieken van Erasmushogeschool Brussel/Rits, gesteund door het Fonds voor Duurzaam Afval- en Energiebeheer. Voor meer informatie surf naar <http://recoep.blogspot.com>

Weblinks:

After The Car:

<http://www.kaaithheater.be/productie.jsp?productie=818&lang=nl>

Burning Ice:

<http://www.kaaithheater.be/festival.jsp?festival=38>
Duurzaamheid on Stage - <http://www.vpt.nl/content.asp?path=fspak50j>

Slow Boat:

<http://www.kaaithheater.be/productie.jsp?productie=816>
Theatre Green Skills - http://www.yorku.ca/tags/Theatre_Artisan_Green_Skills/Home.html

Werkgroep Ecocultuur:

<http://www.cjsm.vlaanderen.be/cultuur/cultuurforum/ateliers/ecocultuur/>

York University:

<http://www.yorku.ca/web/index.htm>

JEZET SEATING
YOUR PARTNER FOR INNOVATIVE SEATING SOLUTIONS

Project: Chaise Theater Breda (NL)

JEZET SEATING LLC
Siberiëstraat 10 - 3900 Overpelt - BELGIUM
T: +32 11 64 54 42 - F: +32 11 66 64 64
info@jezet.com - www.jezet.com

STAKEBRAND
technische spiegelinstallaties

Industrieweg 22
5501 JL Heteren
(Noord-Brabant)
Nederland (NL)
T: +31 (0)16 - 22 83 557
F: +31 (0)16 - 22 65 527

Speciaal voor de wat kleinere podium- de spiltrek!
Dit is een nieuwe trek, waarbij de buizen en delen separaat of gezamenlijk kunnen bewegen. Hiermee kunt u de buizen afzetten voor podium gebruik, maar het mechanisme voor een ander (klassiek) gebruik. Zo bent u extra flexibel.

Een nieuw enorm brandscherm met akoestische waarde:
Een gecertificeerd scherm met de maximale maat van 24 m breed en 12 m hoog, door Electa gereed voor maanlicht 90 minuten. Het scherm is een diep scherm zonder watertoevoeging, en heeft bovendien een akoestische waarde van 40,2a.

De oplossing voor uw zaallicht.
Het zaallicht is altijd lastig te bereiken. Met deze motor hangt het zaallicht direct aan een speciale trek ontlaste kabel waarbij de trommel is uitgevoerd met een sleuving voor de voeding van de lamp. Max vermogen 500W. Max gewicht 30 kg.

Met 30 man personeel, timmert het nieuwe Stakebrand tus continue en oophoudelijk aan de weg!
www.stakebrand.nl

Cue Support

Een bundeling van krachten van de voormalige SOS afdeling van Stakebrand, en de technische dienst van BEO en Tekweek. Een vast team van 16 mensen staan tot uw beschikking!

CueSupport is het verlengstuk op uw groep van theatertechnici en operators. Een partner voor de volgende diensten:

Inspectie & Onderhoud / mechanisch / elektrotechnisch / besturing

Support / meklkamer / eerste hulp bij storingen / storingen op locatie verhelpen

Service / showstop verzekering / liftinbouw keuringen / trainingen

In de vorm van:
• Losse aanbiedingen
• Service Contracten
• Prestatie Contracten

Referenties:
Koninklijk Carré Amsterdam - Parktheater Eindhoven - De Flint Amersfoort - Stadschouwburg Amsterdam - Goudie Schouwburg - De Lieve Drachten - Schouwburg Haarlem - De Harmonie Nieuw- en Schouwburg Willem IJmuiden - Theater aan het Vrijthof Maastricht - Theater Zink Heilendoom - Theater de Purmarijn - Toneelschuur Haarlem - Waterfront Hall Bellart - Muzikhuys Aarhus - Theater de Ebeling Kaatsheuvel - Kunstman Dordrecht

Voor meer informatie: www.cuesupport.net
Voor direct support of inplannen van onderhoud: support@cuesupport.net